

Ionuț-Vasile Stan

AVENTURILE
LUI
RUȚ PĂTRUȚ

București, 2026

Ilustrație: *Ilinca Stan*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

STAN, IONUȚ VASILE

**Aventurile lui Ruț Pătruț / Ionuț-Vasile Stan. - București : Bifrost,
2026**

ISBN 978-630-6514-75-5

821.135.1

© Toate drepturile sunt rezervate. Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă fără acordul scris al editurii și al autorului.

Copyright © 2026

Editura Bifrost

Str. Liviu Rebreanu nr.46-58, sector 3, București

e-mail: office@bifrost.ro

www.bifrost.ro

CUPRINS

GAȘCA DIN VALEA BABEI	7
Jurnalul nopților întunecate	9
Libertate!	22
Conacul boierului Ciupală	31
X-ul de pe hartă	42
Peștera vânturilor	53
DIGADANUL DE LA DUBA	63
Car cu boi	65
La drum flăcăi și fete	75
Uriașul și vrăjitoarea	85
Digadanul suprem	99
FILIERA GĂINILOR	113
Purecii lui Dida	115
Efectul păcurei	123
Bătălia nocturnă	133
Închisoarea orățăniilor	143
TABĂRA DE VARĂ	151
Toate pânzele sus.....	153
Valuri	160
Mormântul de pe malul mării	170
Afișe electorale	180
SANDAMARINUL	191
Hoța de cărți	193
După blocurile gri	202
Meciul secolului	210

*Niciodată n-am să îmbătrânesc de ajuns;
am curiozitatea copiilor*

(Ionel Teodoreanu)

RUȚ PĂTRUȚ
ȘI
GAȘCA
DIN
VALEA BABEI

JURNALUL NOPTILOR ÎNTUNECATE

Bocănceii cu bombeurile roase de vreme urcau agale prin zăpada aspră. Făptura cu ciorapi de lână până la genunchi și mănuși uriașe până la coate trage din greu frânghia legată de sanie. Obrajii roșii, singurii care se ivesc de sub gluga cu blană care acoperă baticul împrumutat de la Nănica, zâmbesc spre soarele ascuțit ce tremură și el într-un colț al cerului, trăgând la rându-i peste el, plăpumi de nori gri. Cu mâneca liberă își șterge mucii ce se scurgeau lin din năsucul rotund și care se usucă instantaneu pe materialul soios lăsând o dâră precum un drum sinuos de melc în timp ce cu ochii mari, rotunzi, privi spre creasta dealului.

- Pârtie, Hirucă! strigau, cu mâinile ridicate în aer, copiii ce coborau ca niște fulgere grăbite într-o hărmălaie de râsete și bucurii pe care și îngerii din ceruri, ființele alea drăgălașe, ce înconjoară scenele biblice pictate pe pereții afumați ai bisericii, cu părul creț și bucuțele grăsuțe, ce se iveau de după mantia albă ce le acoperea doar parțial trupurile gingașe, erau deseori ciudoși.

Râsetele copilărești pline de fericire sporeau treptat, odată cu coborârea năbădăioasă a săniilor. Răsturnarea din vale a uneia dintre ele îi produse și Hirucăi un zâmbet, imediat ce ajunse ostenită pe creasta derdelușului. Privi cu ochii înlăcrimați spre casa mică din depărtare, din hornul căreia un fir de fum se ridica leneș în văzduhuri. În cerdac parcă o văzu pe Nănica, tremurândă, suflând în pumnii cu degete noduroase:

- Hai acasă, tu Hirucă! parcă șopti femeia și pisicul, tolănit în fereastră, mieună și el de dorul fetei.

- Numai o dată mă mai dau și vin! zâmbi ea ca și cum ar fi simțit de acolo, din deal, dorul părintesc al mamei și se aruncă curajoasă pe sanie.

După ce o vreme se frecă de picioarele scurte și grăsuțe ale fetei, ce abia atingeau podeaua de la înălțimea lădoiiului¹, pisicul se urcă iarăși pe pervaz și ridicându-și coada stufoasă în aer, se înveli cu ea, torcând înfundat. Îngenunchiată, la marginea patului, Nănica se ruga cu pumnii bine încleștați, mușcând uneori din ei, la icoana cu trupul Domnului, care deși era așezat în mormânt, parcă îi zâmbea din colțul de sus al camerei, de printre firele uscate de busuioc, cu care pictura naivă de pe sticlă era ornată, la fel ca în fiecare an. Atât de veche și expresivă era acea icoană moștenită în familie de generații, rară prin conținutul ei, căci puteai să juri, deși astfel de jurăminte nu sunt în acord cu învățăturile scripturii creștinești, ca poate, doar pe la Muzeul părintelui Zosim de la Sibiel mai întâlneai asemenea capodoperă; încât oricine ar fi pășit pragul casei Nănicăi, pocăit sau ateu de ar fi, cu siguranță ar fi făcut o cruce mare, spășit, dacă nu fizic la vedere, ci cu limba prin cerul gurii. Hiruca, legăna copilărește picioarele și strângea între degetele-i grăsuțe stiloul, cu care așternea litere strâmbe pe carnețelul pe care-l ascundea noaptea sub pernă și pe coperta căruia scrisese **IucNa** *ℒ*, ba cu literă mare de tipar, ba mică de mână, reușind o scriere hieroglifică pe care nimeni, oricâtă minte ar fi avut, nu ar fi reușit să o deslușească, gândea ea privind-și capodopera, serioasă, cu fruntea încruntată la fel ca un om mare, înglodat în necazuri. O flacără jucăușă licărea pe masă și Hiruca își găsea inspirația ba în pâlpăirile ei unduioase, ba în rugăciunea plină de simțăminte a mamei.

- E cineva la colțul șurii! sări de pe scaun Hiruca, pierzând șirul rănilor Mântuitorului din icoană, ascunzându-se după masă.

- Ce e, fata mea? se ridică greoi Nănica și cu mișcări temătoare pândi și ea de după perdea. Nu e nimeni, fata mea! Nu e ni-meni! șopti femeia, cu un nod imens în gât și mângâie părintește fruntea încruntată a copilei, care putea să jure că văzu un palton făcând un cerc în aer când se întoarse, auzind parcă, scârțâitul zăpezii sub bocancii lui butucănoși.

¹ Ladă simplă, confecționată din lemn, destinată păstrării țesăturilor.

Noapțile lungi, ce acopereau zilele scurte, se succedea molcome în miros de lumânare, tors de pisică și rugăciunile Nănicăi. Parcă bocancii ăia ostășești se mai întoarseră odată, iar Paltonul mai flutură din nou ascuns în noapte, sau... dacă nu fu decât pătura, pe care Nănica o așază pe trupul somnoros de copilă. Zăpada se scurse cu timpul și doar pâlcuri răzlete reușiseră să se mai ascundă pe la umbra trunchiurilor negre de pruni ce înconjurau casa din cătunul depărtat de sat. Ghiociei răsăriră bucuroși, dar doar cei de sub fereastră, la care pisicul se uită încurcat mustăcînd ba vesel, ba nervos, rămaseră semeți. Totul afară se culcă la pământ în gerul târziu ce certă plăpânda primăvară, prea timidă să ia atât de repede lumea în piept. Cele câteva păsărele bucuroase de puținele raze de căldură din munți amuțiră. Un întuneric negru ca tăciunele acoperi cătunul.

În liniștea metalică de cavou, un huruit se apropie pe ascuns și se înăbuși în capătul livezii. Ochii zburdalnici ai Hirucăi alergau prin toată curtea și apoi se opreau întrebători spre Nănica care, parcă adormită, își continua dialogul ei zilnic cu cerurile, nederanjată. Umbrele Paltoanelor se năpustiră printre pomii a căror muguri încă stăteau ascunși în găoace. Doi bocanci loviră ușa de la șură și imediat apără un hârleț.

Gura Hirucăi rămase întredeschisă cu răsuflarea tăiată. Ochii i se lăcrimară pe dată și un zâmbet magic îi apără în colțul buzelor. Nimic nu mai era aievea. Totul se petrecea aici și acum, sub privirile fetei. Paltoanele erau reale. Le vedea ea sigur!

- Sapă! ordonă Paltonul împingând hârlețul în pieptul bărbatului cu haine rupte, încătușat și tras de spate mai ceva ca și ghiociei ce înmărmuriră și ei speriați.

Tremurând, acesta luă unealta și cu pași șovăielnici, cu privirea plecată, dar urmărind pe ascuns la fereastra Hirucăi, izbi pământul din jurul unui prun.

- Onică!? suspină Nănica și după ce trase perdelele de la fereastră o înșfăcă pe Hiruca și o împinse ghemuind-o lângă sobă, ascunzând-o sub o cergă, trasă în fugă de pe pat.

Ușa de deschise brusc, fără scârțâitul obișnuit.

- Onică!?! strigă femeia, dar bărbatul săpă mai departe, înghițindu-și lacrimile, surd la vocea femeii.

Revolverul rece îngheță pe fruntea Nănicăi ce rămase stană de piatră în cerdac. Hiruca ridică cerga cu grijă, cercetând cu ochii mari încăperea goală și cu oghealul în spate, ca o platoșă de nepătruns, pași temătoare pe lângă pisicul ce dormea tolănit, fără vreo grijă, lângă sobă. Prin crăpătura ușii văzu mâna întinsă spre tâmpile Nănicăi și săculețul pe care Onică îi înmână, fără pic de tragere de inimă, Paltonului.

O căruță ciudată se apropie și Onică fu tras spre roata imensă de deasupra. Fu legat de cercul din căruță cu mâinile și picioarele depărtate și rotit în aer, precum împătimitii învârt de ruletă în căutarea numărului norocos. Paltoanele îl certau și-l întrebau la fiecare oprire de roată, dar bărbatul, nu mai suflă o vorbă, ci doar privea dârz spre Nănica cu lacrimile-i înghețate pe obraz. Femeii i se înmuiară picioarele și buzele ei continuă rugăciunea tămăduitoare. Cuvintele șoptite ale nevestei cutreierau livada, înconjurau Paltoanele și se opreau în pieptul aprig al bărbatului.

- Ce-i? flutură unul dintre Paltoane, când cel cu revolverul, îndreptat spre femeia îngenunchiată, care și el între timp se înmuie în mâna acestuia și căzu undeva îndreptat spre lemnul negru al cerdacului, se rezezi spre ușă și o împinse, izbind-o de perete.

- Nimic! murmură acesta ascunzându-și degrabă arma, după ce privi ochii plânși și simți, străbătându-i întreaga ființă, suspinul mogâldeței cu obraji roșii, ascunși sub platoșa împletită de lână.

Jurnalul Hirucăi prinse praf pe coperti și pânze de păianjeni între pagini și totuși litere mai apărură în el, litere la fel de strâmbe, dar parcă mai plânse ca până atunci.

- Oare ce o fi fost în săculeț? întreabă Bib Bombic, fiul lui Neluțu Buzatu, un copil rotofei, cu obraji plini și ochi ageri, strângând din pumni.

- Fel de fel de lucruri puteau să fie acolo! completă Gibirel Feliu, un băiat ce purta căciulă pe cap tot anul, indiferent că afara era iarnă ori vară, iar hanoracul îi era închis până sub gât, întotdeauna.

- Aur! Să fi fost aur? Începe să tremure de bucurie Bib Bombic, fluturându-și cu degetele, imensele buze moștenite de la taică-său, bărbatul cu cele mai mari buze care fuseseră dat vreodată satului să vadă.

- Doar la bani și aur îți stă gândul! Îl ceartă Torica Monți singura fată care fusese vreodată acceptată în gașcă.

- Hei! Hei! Să nu ne certăm! O să merg la Băciucu și o să-l întreb de fata asta, Hiruca. El știe toată istoria satului. Mi-a zis într-o seară, după ce sorbi vreo două pahare cu vin din ăla ce fierbe veșnic pe marginea plitei și căzu în cazanul cu melancolii, pe toți cei care locuiau în fiecare casă a Merești-Prisăcanilor, și josănari și susănari, și pe cei morți și pe cei vii, spune împăciuitor Ruț Pătruț ștergând cu grijă jurnalul, trecându-și mâneca hanoracului peste coperțile roase de șoareci și întoarse pe margini, așezându-l apoi la loc în cușorul din pod.

- Auzi! ciuli urechile Bib Bombic. E cineva! își duce apoi degetul mare la gură.

- Cine să fie? Am fost descoperiți! Ce vom face? Să nu mă lăsați aici că nu pot să alerg! Doamne, ce mă dor picioarele! se plânge pe dată Torica Monți pe care băieții o rebotezaseră Tor, nume băiețesc și căreia îi ordonaseră, ca ultim test de acceptare în gașcă, să renunțe la codițele împletite și chiar să mai scurteze din ele; văzuseră ei că pe la oraș sunt unii băieți cu păr mai lung, așa că ea putea fi ca ei, dar îi și interziseră, fără drept de recurs, să mai poarte fuste, deși năsucul ei semeț, ușor încovoiat, îi dădea de gol, la o cercetare mai amănunțită, apartenența la celălalt gen, cel ce nu face niciodată parte din găști, ci se joacă cu păpuși din alea vechi de porțelan sau din astea mai moderne, nou apărute din cauciuc.

Ruț Pătruț ridică un ciomag găsit prin pod și se proptește în capătul scării de lemn.

- Eu slunt! Eu slunt! Nu da, bă! apărui în capul scării Tic Berlemâț, un puști blonduț cu față rotundă, ce se chinuia încă de când termină grupa mare de la grădiniță să fie primit în gașcă și căruia, această informație vitală pentru supraviețuirea găști lui Ruț Pătruț, îi putea aduce mult dorita acceptare.

- Ce caută și mucea ăsta p'aci? se răzvrăți Gibirel, cel căruia cu toții îi ziceau scurt, Gib.

- Du-te mă acasă că se împart pijamalele! aruncă Ruț Pătruț ciomagul deznădăjduit că nu avu ocazia să-l folosească.

- Nu alunca ela! spuse Tic Berlemăț pocind unele cuvinte. Gasca lui Gătelză Blisucuț, cu plastiile plegăltite vă asteapă zos.

- Ce mă? De unde știi? îl prinde Ruț Pătruț de guler și-l trage sus în pod.

- Am fost deconspirați! Cineva a trădat! se burzului Bib Bombic.

- ăsta a fost! Sigur e din cauza lui! sare Gib să-l lovească, dar își opri palma chiar deasupra capului puștiului: Ia stai! Dar tu de unde știi?

- Flaielul de Telepersea a sifonat. L-am plătit cu un pumn de căpusuni din glădină de la bunica. Lisc acuma si blătaia lui bunică-mea că dacă vede tlunzelele de la căpusuni lupte..., O să vezi tu!,,... asa zize tot tlimpul ea cătle mine, explică Tic Berlemăț gesticulând amplu din brațe și scuturând amenințător degetul arătător.

- Liniște! Sunt aici! Îi văd! E Zănu Chechi (un băiat cu păr vâlvoi, plin de urme de vărsat de vânt pe toată față și o cămașă soioasă cu mânecile suflecate și cu pieptul deschiat), Telepercea Isprăvuț (un băiat slăbuț dar cu ochi ageri și niște cizme de gumă ce i se înălțau până mai sus de genunchi, mânjit tot pe la gură de căpșuni, așa cum îl descriesese Tic), e și fratele lui Găterjă cu ei, Ceasu! Păzea! strigă apoi Tor, după ce pândi printr-o gaură din acoperiș, speriiind cei câțiva porumbei ce ascultaseră și ei, dormitând până atunci, povestea Hirucăi din Jurnal, zburând acum buimăciți spre înaltul cerului, imediat ce o placă de țigla porni de pe acoperiș sfărâmându-se de caldarâm.

- Foc! se auzi atunci, și o ploaie de pietricele bombardă acoperișul casei părăsitate de pe ulița din Valea Babei culcând la podea pe cei din pod, fiecare acoperindu-și capetele cu brațele.

- Doamne, Ceasu Briscuț e cu ei? Suntem morți! începe să se scâncească și Bib Bombic.

- Ce e așa tare Ceasu ăsta? se încruntă Ruț Pătruț.

- Nu-l știi pe Ceasu? Ceasu Brișcuț? Doamne Ruț Pătruț, tu unde ai trăit până acum? Țsta a avut gașcă și la oraș. Găștile de oraș sunt cele mai periculoase. A vrut taică-său să-l dea la școli, să nu rămână prost ca noi, aici la sat. El zice că acolo la oraș a luat premiul III, un fel de premiul I cum ar veni aici la noi, că acolo școala e mai grea, dar nimeni nu-l crede că nici ceasul de la mână nu-l știe citi, asta dacă mecanismul s-ar și mișca, căci din ce am auzit de la unii, ce au fost culcați la pământ și au avut mâna lui în gât, limbile arată mereu aceeași oră, ora la care muri împușcat cel de la care îl șterpeli, chiar de sub nasul milițienilor². A făcut pe la oraș fel de fel de chestii tari: cică a pus chiar și piuneze pe scaun la o profesoară de chimie și de aia l-au mutat aici la noi, explică Gibirel, istoria zbuciumată a temutului lor adversar.

- Am auzit că are chiar și tatuaj! completează Bib Bombic și cu toții rămaseră cu răsuflarea tăiată, unii imaginându-și unde ar fi putut fi desenat așa ceva și cam ce ar reprezenta, pe când alții încercau să deslușească chiar ce ar fi ăla: tatuaj, dar nimeni nu comentă, să nu pice de gâgă în ochii camarazilor.

- Ruț Pătruț! Ce te ascunzi acolo în pod? Ți-e frică? Coboară ca un bărbat adevărat și dă piept cu mine și promit că mucea ăia a tăi de prieteni nu vor păți nimic, se aude o voce răgușită după clipe îndelungate de liniște de priveghi.

- Vocea asta? A cui e vocea asta? Mi se pare cunoscută! încruntă Ruț Pătruț fruntea lată, muncindu-și creierii.

- Nu pot să cred! cade speriată pe spate Tor după ce mai aruncă o privire pe gaura din acoperiș. E Ion Reb Căcărează! concluzionează fata ca și cum ceasul cel din urmă le-ar fi sunat fiecăruia, chiar aici și acum.

- Dar ăsta e adolescent! Ce caută Ion Reb Căcărează într-o confruntare ca a noastră? spune cu buzele tremurânde și pipăite continuu de propriile-i degete Bib Bombic, respirând rapid și zgomotos, despre un copil foarte scund și pricăjit, poate chiar mai micuț de înălțime și decât companionii săi, dar a cărui vârstă, ce

² Denumire pe care o aveau polițiștii în regimul comunist.

trecea bine de clasele primare și figură aprigă, putea să provoace sperieturi crunte tuturor copiilor de școală, în timp ce cei de la grădi nici nu aveau curaj să-l privească în ochi, iar dacă o făceau își doreau imediat să redevină bebeluși și cereau biberonul cu lapte, asta dacă nu cumva mai aveau pierdută pe degete vreo suzetă.

- Fel de fel de morți vitejești mi-am închipuit, dar la una ca asta nici nu am visat vreodată, spune plin de mândrie Gib, tremurând totuși din toate încheieturile, deși căciula îi era bine îndesată peste urechi.

- Oae măcai acum în clipelele astea de pe ulmă pot fi și eu plimit în gască? întrebă Tic plin de emoție simțind că acesta ar putea fi momentul său, dar ridicarea lui Ruț și pregătirea acestuia de cuvântarea îmbărbătătoare dinaintea mării confruntări, făcu pe fiecare din ei să tragă aer puternic în piept și să uite cu totul de existența micului vestitor de necazuri.

- Bravii mei camarazi! Am avut aventuri minunate împreună: am înghețat jucând fotbal iarnă de iarnă luptându-ne cu cele mai aprige geruri, am furat împreună căpșunile bunicii lui Tic...

- Si voi? făcu Tic ochii mari, supărat; dar mâna lui Ruț, care-l trase de umăr, în cercul format de către ceilalți, îi provocă un zâmbet și un tremur bucuros de neașteptată acceptare.

- ... am prins împreună porumbei călători și am bombardat cuiburile cu păsărele...

- Sau când... abia am reușit să te salvăm, când ai sărit în ghiolul³ ăla mare de peste șapte metri, când apăru pe mal, în lumina soarelui care dispăru în spatele ei, tanti aia gigantică de a stat doar o lună pe la noi cât a fost domul nostru bolnav, aia de ne bătea cu furtunul de la aragaz dacă nu eram cumiți și nu știam alea cum le zice de le scria ea pe tablă dar noi nici nu aveam curaj să citim de acolo, deși era totul mură în gură acolo... Chiar nu vă aduceți aminte? Cum le zice la alea? Eu sunt, tu ești, el este... completă plin de entuziasm Bib, încruntat pe final, căci toți dădeau din cap încurcați.

³ Lac sau baltă adâncă.

- Declinare de verbe⁴, mă! se umflă în pene Tor, mândră de cunoștințele sale și privită, pentru o clipă, cu uluire de toți cei prezenți.

- Taci mă! Asta nu se spune! îl plesni peste ceafă Ruț, mâni-os.

- Sau când am intrat cu capurile în brazda de plug înghețată, ce apăru de nicăieri, când ne-am dat cu sania în grădina la Băciucă-tu Petricuș... spune și Gib, schițând un zâmbet melancolic.

- Ce vremuri am petrecut împreună, camarazii mei! zâmbește pentru o clipă și Ruț, dar imediat, apucându-i pe după gât cu brațele lui lungi pe colegii săi, deveni brusc serios și încruntat: Ascultați-mă! Ați auzit și voi! Ion Reb Căcărează pe mine mă vrea. Voi nu aveți nicio treabă în conflictul nostru.

- Dar? protestară ceilalți deznădăjduiți.

- Nici un dar! Gașca noastră nu trebuie să piară aici... acum... toată. Vor mai fi și alte războaie de înfruntat. Cu sau fără mine voi veți duce mai departe legenda lui Ruț Pătruț și a găștii din Valea Babei, frații mei! spune Ruț și lacrimi de viteji se iviră în colțurile ochilor fiecăruia dintre copiii din pod.

Fluturând fiecare ce putu, o batistă mucioasă, o căciulă, în cazul lui Gib, a cărui urechi se întinseră bucuroase odată scăpate din strânsoare, sau ce mai prinseră la îndemână, spășiți, camarazii lui Ruț coborâră din podul casei cu pereți netencuiți, de pe ulița din capul satului și se pierdură printre sălciile de pe malul Văii Babei, un pârâiaș ce trecea prin grădinile caselor tuturor copiilor din gașcă, lucru care le dădu și renumele pe care îl purtau cu mândrie: Gașca din Valea Babei. Adversarii lor îi strâmbară în fel și chip, făcură câțiva pași amenințători spre ai speria, ca pe final să râdă în hohote de lașitatea lor. Dar deodată, brațul lui Ion Reb Căcărează opri distracția Găștii Susănarilor, ulița din deal a satului, sau Găștii lui Găterjă Brișcut, nu cel mai breaz dintre ei, dar fiul lui Bricea, cel de

⁴ Folosire greșită a expresiei. Verbele conjugându-se după persoană, mod, timp și diateză, în timp ce declinarea este trecerea unui substantiv, adjectiv, pronume, numeral sau articol prin toate cazurile gramaticale.

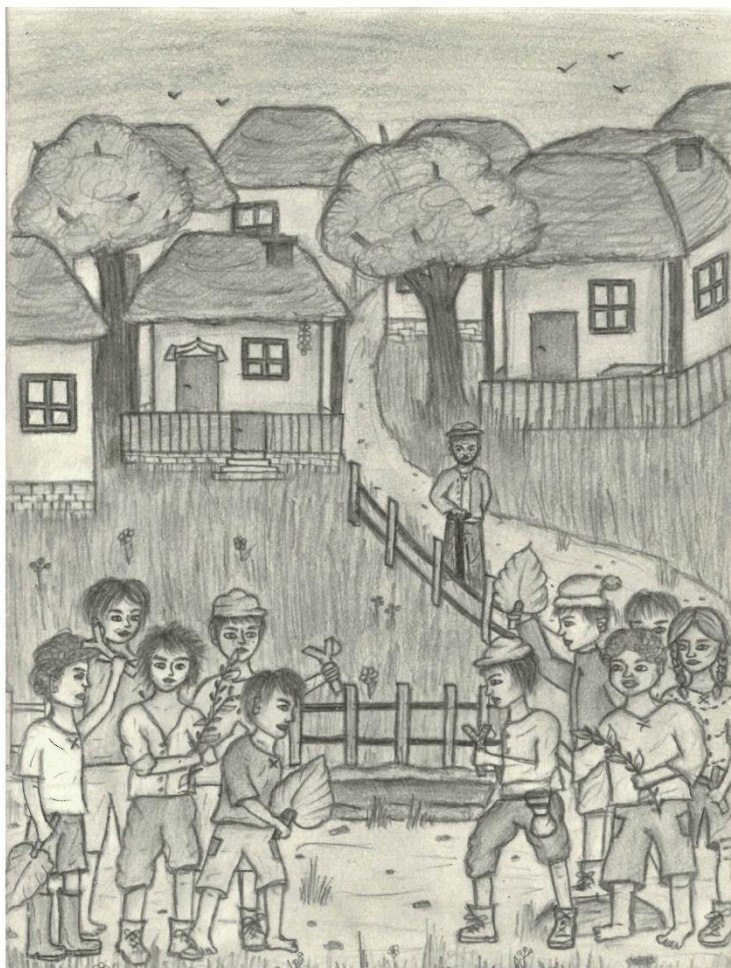
la care moștenise pe cale monarhică constituțională titlul. Cu toții rămăseră uluiți de curajul lui Ruț care apăru după o vreme, cu mâinile goale, în mijlocul uliței.

- Pe el, Ioane! Distruge-l! vuiră glasurile războinice ale flăcăilor din ceata adversă de generații, căci și tații, bunicii și străbunicii lor s-au duelat în copilăriile lor frumoase din alte timpuri.

- E ca și molt, sălăcusu de el! oftează prelung Tic, ascuns după o tufă, astupându-și cu palmele vederea și doar depărtând din când în când cu buzele-i tremurânde degetele, dar închizând imediat ochii.

- Niciodată! strânge din pumni Gib, după ce-și trage căciula pe cap precum un războinic dac, exasperat de invazia romană și făcând un pas neîndemânic spre înainte, călcă fix în firicelul de apă ce susura din Valea Babei spre sat, blestemând în gând pe ancesralii strămoși care și dinamitară renumitul pod al lui Apolodor din Damasc, asta dacă viteazul copil ar fi știut de el.

Ion Reb Căcărează purta numele tatălui său, Căcărează, un bărbat la fel de mic, dar foarte aprig, un țăran autentic, ce iubea atât pământul, pe care-l săruta în fiecare dimineață după ce se trezea și-și turna o găleată de apă rece în cap, în mijlocul curții, indiferent de temperatura de afară, dar și fetele din sat, deseori intrând în conflict cu alți feciori care-și scoteau numaidecât cuțitele sau, cum fu cazul care-i aduse și renumitul nume de Reb, după nenea ăla din cartea de română, Rebreanu, când unul dintre feciorii supărați ai Merești-Prisăcanilor se prezentase la un duel cu o sapă. Norocul lui Căcărează cel bătrân fusese că nu era vreme de sapă atunci și unealta cu pricina nu avea până bine tocmită, așa că sapa se desprinsese în aer și în capul lui Căcărează nu ateriză decât un par, care oricum îi provocă o hemoragie destul de frumoasă, ce se lăsă și cu o spitalizare îndelungată, și care, râdeau babele pe la colț de gard, astupându-și gura cu baticile, îi opriră și creșterea, de aia rămăsese bietul Căcărează atât de mic, dar cu toate astea, mulțumit că nu avu soarta tizului său din roman. Ion Reb își suflecă mânecile și se încordează spre Ruț. Ruț trage și el aer în piept și el aer în piept și își scuipe în palme.

- Băieți! face semn Ion Reb și camarazii lui armează praștile, când din vale, înarmați cu ramuri de salcie cu mătșori în vârf și uriașe frunze de brusturi pe post de scuturi, răsare armata de daco-geți a lui Ruț. Atenție! Foc! strigă Ion Reb în timp ce urletele găștii lui Ruț inundară ulița.

Dar, comanda războinică se pierdu ca o minciună în aer, Ion Reb primenindu-și pe dată, parcă spășit, mânecele cămășii,

întinzându-le pe braț, în timp ce din praștiile camarazilor, pietricelele se prăvăliră timide pe caldarâm.

- Așa! Fugiți! Fricoșilor! Valea Babei e a noastră, flăcăi! strigă Ruț fericit, îmbrățișându-și camarazii sub privirile unui bătrân încovoiat de vreme ce își ținea picioarele strâmbe împrejurul unui băț cu o măciucă sculptată în vârf, Băciucu Petricuș, ce zâmbi pe sub mustața stufoasă, ce era în mare concordanță cu podoaba s-a capilară destul de rară.

Cu o cană cu smalțul sărit pe alocuri lângă el, Băciucu Petricuș stă pe scările de piatră ale casei, muncind cu bățul noroiul uscat printre zimții de tablă ai răzătorii de bocanci din fața casei.

- Băciucule, tu știi cine a fost, Hiruca? O fată de demult, cred! întreabă Ruț privind la mustățile bătrânului cum jucau la fiecare respirație, care-și mușca gingiile goale la fiecare îmbucătură de mâncare.

- Hiruca Cucilor! șoptește bătrânul melancolic.

- O știi? se entuziasmează Ruț.

- Pruncule, eu știu toată istoria locurilor astea! Îi știu pe toți cei care s-au născut și au murit în satul nostru încă de când însuși Măria Sa Regele era doar un mucos ca și tine. Știu josănarii noștri cu Valea Babei cu tot, știu susănarii ce se întind până la Dosu Dumbrăghii, acolo unde era casa Nănăcăi și a lui Onică a Cucilor, părinții copilei, răspunde bătrânul sorbind o gură de vin din cană și apoi trăgând cu buzele fiecare picur de licoare ce se pierdu printre firele răzlețe ale mustății.

- Măria Sa Regele? se încruntă Ruț la auzul acestui nume. Dar unde e Hiruca asta a Cucilor acum? întreabă el, scuturând din cap și uitând de numele acestui nou personaj misterios, Regele, concentrându-se pe fata cu jurnalul.

Cu răspunsul Băciucului în minte, următoarea mișcare a lui Ruț îi ridică pașii pe scara autobuzului ce ducea la oraș.

- Ai avut noroc cu Moșucu, fraiere! Dar te prind eu! Sunt cu ochii pe tine! strigă din stație Ion Reb Căcărează după ce adunătura de fiare ruginite pe roți se puse în mișcare.

Ruț Pătruț se făcu mic, acolo pe un scaun de piele ros, cu buretele galben ieșit pe la colțuri și strânse bine la piept, jurnalul noptilor întunecate al Hirucăi Cucilor, scris de o copilă cu un pisoai leneș și o mamă ce se ruga noapte de noapte pentru binele omului ei, Onică.

